

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволоо је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за контрактуалног лекара среза лесковачког Д-ра Васу Царићевића, доктора целокупног лекарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8 октобра 1912. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволоо је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрити решење Државног Савета од 15. септембра ов. год. Бр. 6980, које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела да за израду бунара, резервоара и спровода са монтажом за довод воде у зграде нове зајечарске болнице, по предгледаном и одобреном плану и предрачуну од стране Министарства Грађевина 19. маја ов. год. Бр. 4699, може утрошити 8416-68 — осам хиљада четири стотине шеснајест динара и шездесет осам пара, и издатак ставити на терет ванредних расхода партије а санитетског буџета за ову 1912. год. на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 8 октобра 1912. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволоо је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза косаничког Милорада Жеравићића, полицијског писара исте класе среза јадранског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела. 9 октобра 1912. год у Врању.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАБЛУДА ИЛИ НЕХАТ?

Урачуљивост је погодба кажњивости кривца за учињено кривично дело за које закон прописује казну. Но, кривац може бити подобан за урачуљивост, па ипак да се криминалитет какве кажњиве радње, коју је извршио, потпуно избрише и ишчезно свака кривичност у агента. То бива онда кад постоје извесни узроци или факта, која *оправдавају* или *извињују* кривичност агента и удаљују примену сваке казне. Ове узроке или основе искључења кривичности наш казнен законик изложио је у глави IV, а у §§ 53. 54. 55. од којих § 54а. гласи овако:

„Ако казнимост дела зависи или од особитих својстава онога лица, које је дело учинило, или од особитих опстојатељства под којима је дело учињено, то се онда такво дело не може ономе у кривицу урачунати, коме та својства или опстојатељства нису позната била у време кад је дело извршено“.

„Ако би се по тим особитим, учинио тољу непознатим бившим одношењима или опстојатељствима казнимост дела увећавала, онда те околности неће се при изрицању казне учинио тољу као отежавајуће урачунати“.

У опште, узроци оправдавања или извињења могу бити општи или специјални: општи, кад се распростиру на све злочине или преступе, кад се на њих може позвати сваки окривљени, као што су *лудило* и *принуда*; специјални: кад се примењују само на какав деликт или на врсту деликта; такви су нужна одбрана, коју истиче какав оптужени за убиство; хијерархиска послушност коју може да наведе чиновник који је оптужен за какву злоупотребу у вршењу своје дужности. Очеvidно је да се ови последњи узроци оправдања тесно везују за злочин или деликт на које их је закон применио¹⁾.

Но, извињења могу бити и таква да не искључују казнену урачуљивост потпуно, али је само слабе и бришу делимично, н. пр. младост окривљеног, невољна изазваност, пијанство, могу да редуцирају казну до најмањих граница, али не бришу потпуно кривичност учиница¹⁾. Војник који је само извршио заповести свога старешине у опште се оправдава; ипак ако су ове заповести биле толико незаконите да им очевидно није дуговао послушност, оне конституишу само извињење, које слаби криминалитет, али га не уништава²⁾. У опште, као узрок оправдања или апсолуторно извињење може се сматрати само онај факт који је такве природе да уништава сваки криминалитет радње и руши или брише сам злочин или деликт, и искључујући сваку кривичну намеру утврђује невиност агента и одстрањује примену сваке казне. Лудило, принуда, младост испод дванаест година, или и преко дванаест, не мања од шеснаест, ако је учинилац (дете) радио без разбора, искључују сваку кривичну урачуљивост и удаљују примену сваке казне. — (§§ 53. 55. 56. к. з.) Нужна одбрана је специјално оправдање кривичности агента, које брише криминалитет радње под условима које је закон строго детерминисао (§ 54. к. з.) као и хијерархијска послушност претпостављеномо у хијерархиском поретку.

Међу поменуте узроке који потпуно оправдавају кривичност учиниоца и извињују га од казне, долази и *заблуда*, о којој говори § 54а. каз. зак. који смо напред изложили. Из овога законског прописа види се: да нема казнене урачуљивости: „ако казнимост дела зависи или од особитих својстава онога лица које је дело учинило или од особитих својстава онога спрам кога је дело учињено“, — ако та својства или опстојатељства нису позната учиниоцу у време кад је дело извршено. Другим речима: ако је учинилац био у заблуди о околностима под којима је дело учинио, нема

¹⁾ Chauveau et Hélie. — Théorie du Code pénal. t. I стр. 525.

¹⁾ Исти.
²⁾ Исти.

кривично урачуљивости, јер му оскудева свест о противправности радње. *Заблуда је недостатак свести о узрочној вези између радње и последице или недостатак свести о једној стварној околности кривичног дела.* Она је негација умишљаја и кад она постоји не може бити речи о умишљају, већ само може бити питања о томе да ли постоји нехат. (Т. Живановић: „Основи кривичног права, I стр. 199).

„Незнање извесних факата — каже „Ortolan¹⁾ — које је недостатак појма о овим фактима или заблуда која је њихов „лажан појам, могу учинити да ишчезне „намера за деликт у радњама чији смо „ми вољни виновници, али чији кримина- „литет не знамо: као кад се неко вонча „са удатом женом, држећи да је она сло- „бодна, или кад ко држећи да даје до- „бродно издржање, да отров, или кад „целат превариши се у идентитету лица, „као што се догодило из родитељске ода- „ности Loiserolle — оцу, погуби другог „осуђеног. У овоме случају конститутивна „кривичност злочина ишчезава. — Међу „тим, појмљиво је да ако је до агента „било небрежења, ако му дужност његове „професије или озбиљност радње налажу „да врши испитивања или верификације; „које он није учинио, и помоћу којих би „му било могуће да се обавести, моћиће „имати у томе од његове стране кривич- „ности, бар грађанске, а и сам казнени „закон може предвидети сличну погреш- „ку и фрапирати је казном у тежим слу- „чајевима. — То што кажемо о незнању „или заблуди о главном факту (чињеници) „са истог разлога треба применити и у „случају незнања или заблуде о фактима „који формирају отежавну околност кри- „миналитета: као код оцубиства, ако „убица не зна да је онај коме задаје смрт „његов отац, или код злочина силовања, „које изврши предам, ако предам не зна „да је жртва његове бруталности његова „сопствена кћи. Тежина криминалитета „задржава се на познатим чињеницама „(фактима), и не распростире се на факта „непозната учиниоцу, осим урачуљиво- „сти због небрежења, као кривици из не- „хата у случајевима у којима има места „томе“²⁾. —

¹⁾ *Éléments de droit pénal par J. Ortolan, quatrième édition mise au courant de la législation française et étrangère par M. E. Bonnier. 1875. t. Стр. 169.*

²⁾ „Казнени законик пруски од 1851. и ако има- „тира у великом броју својих одредаба француски „каз. законик садржавао је специјални члан (§ 44), — „то што не чини франц. каз. зак. — који се односи „на заблуду о делу; исто тако у казном законуку „аустријском од 1852 § 2. Члан 59. каз. зак. Северне „Немачке промулгован 1870. одлучује такође: да се „неће приписати учиниоцу кад он није знао, факта „и околности које се везују за легално стање дела „и које му отежавају карактер.

„Француски казнени законик није ништа рекао „у опште о незнању или заблуди у факту или у „праву.

„Што се тиче заблуде о факту неколике особене „одредбе могу се на њу односити, али се види да „се законодавац није руководио једним извесним и „ваљдајућим принципом, и његове одредбе у овоме „погледу нису увек у закону од контроверзе или „критике. Међу тим, свуда где текст не чини сметње, „применићемо рационално правило, које је горе из- „ложено.

„Што се тиче незнања о праву, оно остаје, без „никаве сумње, под владом општег принципа: да се „деликвент не би могао њим користити да избегне

У неким приликама није баш без те- „шкоће прецизирати границе између ова „два појма; *заблуде и нехата*, јер и код „нехата оскудева код извршиоца свест о „узрочној вези између радње и последице, „само се та свест могла имати¹⁾. При свем „томе, та се граница да поставити држећи „се строго једног и другог појма на основу „чијег тачног познавања, може се одлу- „чити: да ли ће у конкретном случају „бити заблуде, која сасвим искључује кри- „вичност или *нехат* т. ј. какво кривично „дело учињено из нехата (culpa), за које „је закон прописао казну. Навешћемо јед- „дан пример из судске праксе у коме се „огледа помнута тесна веза између ова „два појма и тешкоћа у њиховом разгра- „ничењу.

Једно душевно оболело лице, младић, „кога је отац држао затвореног у соби, „отргне се једног дана испод надзора и „нагне божати, са ланцем на рукама, којим „је био везан, а нагарављен по лицу и по „глави да се не може познати на први „поглед. Два сељака који су били на сво- „јој њиви, видећи га тако да бежи друмом, „са ланцем на рукама и нагарављеног, и „чујући вику за њим, помисле да је то „какав разбојник или одбегли притвореник „и у опште неко опасно лице, опале на „њего један из пушке, а други из револ- „вера и обране га. Они су оптужени за „покушај убиства.

Под претпоставком, да је код извр- „шилаца овога покушаја убиства, искљу- „чен сваки умишљај (Dolus), што је у „овоме случају и било, шта ће постојати „овде: *заблуда* или *нехат*? Очеvidно је, „да је овде било *битне* заблуде код извр- „шилаца овога покушаја убиства — јер је „ово дело било тако квалификовано, — „за то што су они у моменту акције били „у ув рењу: да је човек који је бегао, био „разбојник и у опште какво опасно лице, „кога је требало задржати, ма и оружјем, „незнајући да је то душевно болесно лице. „Осудица свести о овој стварној окол- „ности, учинила је те је код извршилаца „створена лажна представа у свести о са- „мом делу, и држећи да врше допуштenu „радњу — ако се хоће баш и дужност — „да ухвате разбојника, ма да то ово лице „није било, учинили ово дело. Заблуда „дакле о помнутој стварној околности: „да је лице на које су извршиоци пуцали „одбегли робијаш или разбојник, кога је „слободно убити, т. ј. о елементу проуз- „роковања последице, искључује у овоме

„кажњење; при свем том, судија у случајевима у „којима има овлашћење да се крше између *maximum*-а „и *minimum*-а или да има обзира на олакшавање „околности, могао би узети у обзир ово незнање као „ниансу индивидуалне кривичности, према примед- „бама које смо учинили са рационалног гледишта. — „Ortolan, стр. 169.

Г. Т. Живановић сматра ову заблуду као немо- „гућу, пошто је према француским писцима постојање „свести о противности *praesumptio juris et de jure* „те се противно не може доказивати. „(Nul ne censé ignorer la loi). „Основи кривичног права“ I. Општи „део. Стр. 199.

¹⁾ *Живановић*: „Основи кривичног права“. I. Општи „део. Св. 2. „*Нехат* је свест о узрочној вези између радње и последице (о последици своје радње, о проузроковању последице својом радњом) код из- „вршиоца, и ако је он могао имати ту свест. Стр. 203.

случају сваку кривичност учинилаца и „ништи криминалитет радње.

При свем том, ако се узме по горњем „учењу Ortolan-овом, да је озбиљност рад- „ње коју су извршиоци предузели у по- „менутом случају, налагала учиниоцима „да се обавесте о самом факту, пре из- „вршења, т. ј. да исти провере, испитају, „онда би се могло наћи да ће у овоме „случају имати *небрежења* од стране учи- „нилаца, које им се може приписати у „кривици из *нехата* (culpa) и квалифи- „ковати као нехатна телосна повреда (лака „или тешка, — § 181. каз. зак.), и они „бити кажњени за исту.¹⁾

Као што се види из горњег примера „у истом се врло јасно огледа тесна веза „између ова два појма кривичног права: „*заблуде* и *нехата*, и тешкоћа разграни- „чити их у конкретном случају. У осталом, „у пракси то је фактичко питање које суд- „ија има да реши с погледом на све „околности скупа које прате дело. Про- „цењујући ове околности, а имајући у виду „шта се у теорији подразумева под ова „два појма: *заблуда* и *нехат*, судија ће „моћи увидети који од њих преовлађује „у даном случају и према томе одлучити: „да ли постоји стварна заблуда која пот- „пуно искључује кривичност учиниоца или „небрежење, нехат, који му се може при- „писати у кривици и као таква казнити „казном која је за дотично кривично дело „(из нехата) прописана у казном за- „кону.

Ово питање има своје практичне важ- „ности, јер од његовог решења зависи „хоће ли учинилац искусити казну у ка- „квом конкретном случају, или ће бити „ослобођен. С тога смо исто овде трети- „рали у циљу његовог правилног решења „и изложили горњи пример.

М. М. Станојевић.

¹⁾ У судској расправи овога случаја првостепени суд, пред киме је исти расправљач, правилно је узео: „да су оптужени с разлогом могли за по- „вређеног мислити да је он неко опасно лице: раз- „бојник или какав одбегли притвореник“, само је ову „околност — заблуду — збркао са праведном нужном „одрбом, и налазећи да су оптужени из страха преко- „рачили границе нужне одбране“, § 54. к. з. осудио „оптужене по § 156. у вези са § 41. и 44, с обзиром „на гореизложено околност“. Апелациони Суд испр- „авио је ову погрешку првост. суда о прекорачењу „праведне нужне одбране, из страха или препаста, „али је он нашао: „да оптужени нису могли бити у „уверењу да је гоњено лице неки одбегли робијаш „или зликовац, који би их могао напасти, те се не „може ни претпоставити да су оптужени били пре- „плашени, у заблуди или у положају нужне одбране „да оружјем одбију напад од повређеног или да га „онеспособе да их не би могао напасти“, па је схва- „тивши тако овај догађај осудио оптужене, т. ј. одоб- „рио пресуду првост. суда како у погледу квали- „фикације дела (§ 156. у в. са § 41. каз. зак.) тако и „у погледу на казну (једног на 3 месеца а другог на „3 месеца затвора).

По нашем нахођењу ни ова оцена овога дела од „стране Апел. Суда није правилна, јер признање „оптужених о начину извршења дела и осталим окол- „ностима под којима је дело извршено, у *недостатку „противних доказа* о томе ила се узети онако како „је исказано. Међу тим Апелациони Суд то није учинио „и с тога је ова оцена погрешна по нашем миш- „љењу. Али без обзира на ову судску оцену самог „факта, која се чини на основу процене *доказа*, питање „које ми третирамо, као и сам пример, постав- „љено је у хипотези: да је сваки умишљај под учи- „нилаца искључен и да нема никаквих факата, ни „околности из којих би се он могао извести.

УБИСТВА

(СВРШЕТАК)

Трагови крви који произлазе од трећих личности.

Онај, који је позван да изучава трагове крви, и да их употреби за реконструкцију механизма злочина и евентуално идентификовање злочинца, треба нарочито да pazi да не помеша трагове крви од жртве или злочинца са крвним траговима који би произлазили од трећих личности.

Може се десити да ове личности дођу на место извршеног злочина пре иследника и на ово донесу крв на коју су раније наишли. Ови трагови могу се лако сматрати као да произлазе од жртве или нападача, и довести иследника до погрешних закључака. Услед овог, опет, могу наступити огромне заблуде. Лака сањ наводи један случај који најбоље показује опасност од ових заблуда. Приликом једног убиства нађени су отисци крвавих ногу почев од себе у којој је лежала жртва до себе позади ове у којој је спавало једно лице. Налазећи да су ови отисци доказ о кривци овог лица, иследник га стави у притвор. Доцније се, међутим, утврдило, да су отисци ногу произашли од лекара који је констатовао смрт, и који је, пошто је стао у докву крви, ишао у позадињу собу да тражи машине. Брижљиво испитивање трагова ногу, и истраживање личности које су их могле произвести доласком на лице места одмах по извршеном злочину, сачуваће иследника од ових заблуда.

Чување трагова крви.

Казали смо раније, да положај и облик крвних трагова треба да буду брижљиво фиксирани помоћу цртежа и фотографије. У извесним случајевима, међутим, потребно је, да се ови трагови, пошто су фиксирани, сачувају онакви какви су. Тако, кад год њихова природа није потпуно утврђена, они се морају сачувати и то са подлогом на којој се налазе у колико је то могуће. На овај начин омогућиће се у свако доба микро-хемијско испитивање.

Ако се трагови крви налазе на оделу, камењу, оружју и у опште на предметима покретним са релативно малом тежином, иследник ће просто конфисковати ове предмете. Овом приликом обратиће пажњу да се крвни трагови приликом преноса на оштете. Ако се н. пр. крвни трагови налази на држаљци какве сикире, треба око ове обавити неколико пута, са обе стране до крвавог места, пантљику од картона или дебеле хартије, тако да се образују два испупчена ваљка. Преко ових ваљака треба, опет, обмотати картон или дебелу хартију, и на овај начин заклонити део држаљце који је између њих. Хартију или картон око ваљка треба увезати канапом. На овај начин трагови крви биће потпуно покривени, а картон их неће додиривати. Ако се употреби мало чвршћи картон, ово паковање потпуно је сигурно чак и у овим случајевима

кад се пакоти шаљу железницом или поштом.

Трагови крви на штофовима (одело, креветски чаршави д т. д.) обично јако пријањају за места на којима су, те с тога се не треба бојати њиховог кварења, ако су спаковани тако да је отклоњено свако трљање. Међутим, у крвним траговима могу се налазити, као што смо видели, и разне стране материје, које су за подлогу прилепљене само осушеном крвљу, и које с тога лако могу отпасти и изгубити се. Да би се ово избегло, треба крваво рубље или одело приликом паковања раширити у кутији од картона потребне величине. Дно кутије треба обложити ватом, а ову покрити чистом белом хартијом од свиле. Ову хартију треба, такође, метнути врх сложеног одела, а претеклу празнину кутије испунити ватом или каквом другом сличном материјом, али тако да упаковане ствари буду довољно осигуране за време преноса. На овај начин могуће је заједно спаковати више објеката само их треба раставити слојем вате и листом хартије од свиле.

Ако интерес истраге захтева да се извесни крвави објекат покаже сведоцима преко нижих полицијских органа у циљу идентификације, треба овим органима скренути пажњу на важност крвних трагова да их не би оштетили.

У свом познатом делу Грос наводи један случај професора Шоненштајна, који најбоље доказује потребу пажљивог чувања крвних трагова. Нађен је један капут пул крви, али полиција није била извештена ни о каквом злочину. Капут је донет код Шоненштајна у циљу испитивања. После неколико часова он је изјавио иследнику, да је сопственик крвавог капута несумњиво мртав. И доиста, у једном крвном трагу он је био нашао једну кошчицу из уха, прилепљену за штоф крвљу. Ова кошчица доспела је на капут млазем крви. Присуство њено несумњиво је доказивало смртност ране. И доиста, сопственик капута, један памбас, био је преко ноћи убијен у једној свађи. Да капут није брижљиво чуван и ношен, врло је вероватно да би се кошчица одлепила и изгубила.

Ако се трагови крви налазе на патосу, а злочин је притом важан, треба помоћу столара извадити крвава места. Трагове крви на гипсованом или окресном зиду треба прво фотографисати, а потом скинути помоћу платна за цртање. Ово платно треба преко њих прилепити помоћу гумирабике. Пошто се ова потпуно осуши, треба скинути платно повлачећи га, са једног краја, одозго на доле.

Крв на зеленом биљу (трава, лишће, дрво итд.) скида се врло лако пошто се ово биље исуши. Са овог разлога потребно је да се оно одржава у свежем стању у колико је год то могуће. Грос у овом циљу предлаже да се дрво просече у корену и умочи у воду помешану са глицерином, или само у кречну воду. Ми смо правили опите са обема течностима и констатовали да је прва боља.

Трагови крви на земљи биће сачувани са грудвама земље. Треба само, пре него што се подигне земља, истерати из ње

прве, ударајући штапом по земљи, поред крвних трагова.

Употреба паса.

Потребно је да на овом месту још поменемо и употребу паса за њушење крвних трагова. У извесним случајевима убиства у пољу, често у истини може бити од користи за изналажење трага и откривање жртве или злочинца. Није, међутим, потребно, да употребљено често буде баш полицијско. Свако добро ловачко често може послужити овом циљу.

Овом приликом изјављујемо, да је корист од полицијских паса претерана. Дресирано њихово постало је спорт коме се, поред полицајаца, одаје и публика. Конкурси полицијских паса постали су свечаности спортмана, на којима ове животиње изводе праве циркусне продукције. Ми не одричемо да су полицијски пси, као чувари, врло корисни за агенте, и да их често могу корисно потпомоћи у хватању злочинаца који беже или их нападају, али за ово нису потребни пси дресирани за циркусне продукције. Зар није довољно да се често покорава човеку?

Што се тиче открића убица помоћу полицијских паса, ми смо врло скептични. У извесним случајевима ови пси одговорили су ономе што је од њих очекивано, али колико ли су пута покушаји насели! Није ли, шта више, опасно ово истраживање убице помоћу неодговорне животиње? Сећамо се убиства у једном од наших кантона, у коме је најчувеније полицијско често, пошто је на месту извршеног злочина ошумило злочинчев траг, кидисало право на истражног судију. Да је у овом случају често кидисало на кога гледаоца који није најбоље забележен код својих суграђана, ово би било довољно да на њега навуче озбиљну сумњу, а, може бити, чак и да га одведе у затвор.

По нашем мишљењу полиција, у место да губи време у дресирану паса, треба да пружи својим агентима обилну професионалну наставу. Рационално васпитање полицијских агената користиће, несумњиво, много више јавној сигурности но сви конкурси и сва дресирана полицијских паса. Пре него што васпитамо животиње, васпитајмо људе.

Додајемо још, да су злочинци са успехом искористили против полицијских паса стари трик опасних крадљиваца против паса чувара: они се прскају по оделу загрејаном мокрој кучака, услед чијег их мириса пси не нападају, већ им се само приближују и њушкају их.

НАУЧНА ПОЛИЦИЈА И ПОЛИЦИЈСКА ТЕХНИКА

D-g Locard

Публикација Рајсове књиге¹ изазвала је у Италији доста живу полемику. Стојећи на гледишту, да преширке између људи он науке не треба распаљивати, ми бисмо ћутке прошли преко ове полемике кад би се она водила око приоритетности.

¹) Manuel de Police scientifique (Technique.)

тота каквог научног открића, или око првенства које школе, али пошто је овде питање о доктрини и општим принципима, то налазимо за потребно да и ми кажемо неколико речи:

Проблем, који је у питању, овај је: је ли умесан израз „Научна Полиција“, и да ли је оно, што Рајс и ми називамо „Полицијском Техником“, вештина која нема никакве везе са Криминалном Антропологијом? Рајс је то изнео и покушао да докаже, али професор Отоленги (Рим) побива веома жучно ово доказивање у два својим брошурама: „Una Polizia scientifica antiscientifica“ и „Police scientifique et Anthropologie criminelle“, чији резиме гласи:

— Научна полиција — вели Отоленги — води своје порекло из радова Ломброза и његових ученика, пошто ни Грос са својом Криминалистиком, ни Бертилон са својом Антропометријом, нису никад претендовали на стварање нове доктрине. Ломброзо је, напротив, први почео мислити о примени нових открића на циљеве полиције, али не емпиричке већ научне, која би тада могла чувати много боље друштво од рђавих људи.

Ова иста мисао спроведена је и кроз Полицијску Школу (Scuola di Polizia) још од њеног оснивања, т. ј. од 1902 год. У полицијској школи у Риму, не предаје се, дакле, емпиричка, већ научна полиција. Овим смо дошли до суштине питања. Ево шта вели Отоленги:

— Мени није само циљ да примењујем поједино нове методе личног описивања и истраживања, већ:

1. Да у свима полицијским службама поставим научну методу за основу истраживања; да свакој превентивној и репресивној функцији поставим, за основу, позитивно и дубоко познавање нормалног човека, а нарочито преступника. Поставити научну методу за основу истраживања у свима функцијама правосуђа, значи применити на њих експерименталну, и рационалну методу која је, први пут примењена од Галилеја, дала живот експерименталној науци. Примењена на изучавање моралног зла, метода ова створила је модерну Психологију, Психијатрију и Антропологију; примењена на полицијске функције, она је гаранција против свију заблуда које произлазе од превенције, субјективитета и сугестије; то је најбоља гаранција за откриће истине;

2. Да се ослонимо на битне проблеме Биологије, Психологије и Криминалне Антропологије, т. ј. да се води рачуна о законима људске природе приликом истраживања, испитивања и састављања рапората, и

3. Поставити за базу свима полицијским функцијама познавање човека, а нарочито човека злочинца, значи искористити све што нам пружају Антропологија и Психологија за успешнију превенцију и репресију злочина, као и за боље истраживање и надзиравање криваца.

Шта више, објашњује затим Отоленги, овако схваћена полиција измениће методе репресије, јер ништа боље не показује здраву филантропију као Криминална Психологија.

— Најзад, ако се жели права Научна Полиција, неопходно је потребно обратити се Криминалној Антропологији. Она ће нам показати праву методу изучавања којом треба ићи, и пружити најкориснија обавештења за познавање криваца.

Ево романског система. Познато је, међутим, јасно формулисано мишљење Рајсово о овом питању: „Криминална Антропологија — вели он — упознаје нас са чисто теоријским знањима о персоналитету злочинцем са гледишта анатомског, биолошког и психолошког. Полицијска Техника ствара нам могућност да откријемо праве извршиоце злочина помоћу потпуно научних метода и практичног изучавања злочинаца и окривљених.“

Изгледа нам, да је овде проста игра речи, и да се два одлична професора не разумеју, јер говоре о два потпуно различитим стварима. Научна Полиција, онаква какву је дефинише Отоленги у цитираним редовима, јесте студирање које нас води познавању злочинаца. Полицијска Техника како је разуме и изучава Рајс у својој књизи, јесте вештина у откривању извршилаца кривичних дела. Између ова два појма постоји читав провала. Отоленги има право да говори о наукама, пошто је реч о Психологији и Физиологији; Рајс, опет, има право да говори о техници, пошто је реч о практичним методама за констатовање кривичне одговорности. Једина погрешка коју је учинио писац „Manuel de Police“ (Рајс) јесте та, што је употребио двосмислен (и у основи нетачан) израз „Научна Полиција“, пошто се у овој књизи говори искључиво о Полицијској Техници те је, према овоме, само њен поднаслов (technique) тачан.

Ми чак налазимо да нема потребе обратити тврђење Отоленгијево, да Полицијска Техника, онаква какву је описује и практикује Рајс, није ништа друго до емпиричка полиција. Ако се под изразом „емпирички“ разуме оно што проистиче из искуства, онда се мора признати да су и Судска Медицина, Терапетија, Игијена и у опште све медицинске науке у неколико емпиричке. Довољно је да нам италијански учитељ признаје, да Полицијска Техника почива на научним принципима, што ће рећи на експерименталним истраживањима. Шта више, ми још добро знамо, да је она само једна вештина, а не наука, и да овде није реч о непроменљивим законима и општим принципима од којих свака наука треба да је створена.

Ево, дакле, једног факта: Полицијска Техника и Научна Полиција две су разне ствари. Прва одбацује сваку везу са Криминалном Антропологијом, док друга улази у оквир ове науке којом је сва прожета. Отоленги хвали висину на коју се уздигла Криминална Антропологија; Рајс доказује практичну корист од Полицијске Технике. Ми налазимо да је ова полемика била једна добра ствар, јер је на чисто извела једну препирку. Захваљујући њој, избоћи ће се у будуће многе конфузије и излишне дискусије. Од сада ће се знати, да је Научна Полиција изучавање окрив-

љеног, и да је, пре свега, психолошка и биолошка.

Полицијској Техници остаје брига око изучавања материјалитета доказа. Научари ће анализирати стања душе рођеног и случајног злочинца, одређивати његов соматички тип, мерити његову опасност по друштво, одређивати степен његове одговорности и означавати терапична средства која треба предузети да би га вратили нормалном животу. Техничари, напротив, трудиће се да открију злочинце, изучаваће место извршеног злочина, анализираће трагове и идентификовати отиске. У њихову надлежност још ће припасти вештачење рукописа, лажног новца и експлозива; они ће дешифрирати криптограме и изливати отиске ногу. Дивимо се првима; не презиримо друге.

Archives d' Anthropologie Criminelle, № 224—225/1912.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Тројица од ових Горо, Флорентин и Коко-Лакур, који су били од дужег времена затворени у Бисетру, тражили су непрестано да буду предложени. Они су говорили да су се променили и заклињали су се да ће у будуће живети часно од свога рада, то јест, од плате, коју им одреди полиција. Они су још из њиховог детињства почели чинити кривце и зато сам веровао да су тврдо решени да промене живот и да нико не би могао боље послужити него они, те потпомогнем њихову молбу и ако сам се помало бојао да не остану какви су, нарочито што су последња двојица већ били повратници; и молбом и наваљивањем успем те их пустише у слободу. Коко-Лакур, на кога се највише викало (њему се, с разлогом или без разлога, приписивало да је као тајни агент покрао сребро главном инспектору Вејрату) једини је био због кога се нисам кајао што сам у неку руку и за њега јемчио. Друга двојица брзо су ме приморали да их најурим, а после сам дознао да су издржали нову осуду у Бордо-у. Што се тиче Кока он ми је изгледао да ће одржати реч и нисам се преварио. Зато, што је био бистар а и учио је мало, одредим га, и био је у ствари, мој секретар. Доцније због неких прекора, које сам му учинио, он одступи са двојцом својих другова, са Декостаром, званом Прокирер и са неким Кретјеном. — Данас је Коко-Лакур шеф полиције сигурности и док се он накали да објави своје мемоаре биће свакако интересантно показати шта је починио пре но што је дошао на место које сам ја тако дуго узимао. Има у његовом животу доста ствари које га правдају, а у његовој крени тој поправци јавних разлога да не треба никад очајавати да се и пропао чо-

WWW.UNILIB.RS

век не може поправити. Документа, на основу којих љу исписати главне ствари из живота мога наследника, потпуно су истинита. Ево неколико података, које је оставио у Главној Полицији; отварам регистре и преписујем:

»Лакур, стар 11 година, станује у улици Лицеј, затворен у Тврђаву 9. новембра, године девете, оптужен за покушај крађе, после једанаест дана осуђен од суда за поправку на месец дана затвора.

»Исти, затворен другог идућег преријала и понова одведен у Тврђаву; оптужен за крађу чипака из једног дућана. Истог дана пустио га је из затвора чиновник судске полиције другог кварта.

»Исти, По наредби Управника затворен у Бисетр 23 термидора године девете, 22. идућег флореала предат жандармерији да га води у Хавр.

»Исти, стар 17 година, познат крадљивац, више пута као такав хапшен; уписан по своме пристанку у војску у јулу 1807. године да служи у колонијским трупама. Предат жандармима да га одведу на одређено му место. Побегло са острва Ро исте године.

»Исти, Лакур, звани Коко или Луј, стар 21 годину, рођен у Паризу, јувелирски посредник, станује у предграђу Сен-Антоан, бр. 297. Додеден у Тврђаву 1. децембра 1809. године, оптужен за крађу. Суд за поправку осудио га је 18. јануара 1810. године на две године затвора, затим враћен министарству морине као војни бегунац.

»Исти, доведен у Бисетр 22. јануара 1812. године као непоправљив крадљивац. Доведен у главну полицију 3. јуна 1816. године.

Лакур у својој младости показује један жалостан пример колико велика штета може бити од рђавог васпитања. Сво оно, што ја знам од његовог ослобођења, показује само да је Коко био веома даровит. Његов отац кројач и вратар у улици Лицеј није много бринуо за синовиће прве дане, од којих често зависе судбина човека. Зна се сигурно да је Коко растао, што кажу на рукама суседка, радница у радњи „Једнакост“. Како је био љубак оне су га обасипале милостом и нежношћу и у исто време уливале му у душу притворство. У његовим првим данима ове су се готово једине бринуле за њега. стално су га звале к себи, он им је био забава, играчка, а кад оне нису имале времена за то, мали Коко је ишао у парк и тамо се мешао међу мангупчиће, који су поред дечјих игара држали стално и школу неваљалства. Васпитаван од ових девојка, учен од доповчића, није потребно да кажем, какав је напредак Коко учинио. Пут, којим је ишао, беше примамљив. Једна жена, која се сматрала без сумње као позвана да га најбоље упуту, прими га код себе: то је била нека Маршал, која је држала проститутску радњу на Италијанском Тргу. Коко је ту рањен добро, а његова добротворка труђаше се да му развије и моралне особине. Постао је врло љубазан; слушао је сваког и са-

живео се са свима потребама куће у којој су му и најмање ситнице биле познате. Међутим млади Лакур је имао дане кад је могао изићи а он их је, по ономе што се зна, умео искористити: још пре дванаесте године он је био познат као један од највештијих крадљиваца чипака, а мало доцније његова чоста хапшења извојеваше му прво место међу крадљивцима. Четири или пет година бављења у Бисетру, где је био затворен као непоправљив и опасан крадљивац, не поправише га ни мало, него и тамо научи чарапарски занат и још неке ствари. Умиљат, окрстан, са пријатним гласом, са нежним лицем, он се допаде некоме г. Милнеру, који, осуђен на 16 година тешке робије, беше добио милост да остави своје казне издржи у Бисетру. Овај осуђеник, који је био брат некога банкара из Анверса, не оскудеваше у знању и, да би имао ма каква задовољство, он узе Кока за ученика и учио га је с вољом, јер Коко за кратко време научи и читати и писати готово правилно. Није Коко само г. Милнеру имао дуговати захвалност. За све време затвора, нека Елиза Немеца, која је била заљубљена у њега, није престајала да га помаже. Ова девојка, која му је доиста спасла живот, добијала је од њега, кажу, само незахвалност.

Лакур је био човек који није имао више од пет стопа и два палца, био је плав и носав, малог чепа, могло би се рећи ниског; имао је око плаво, али тамно, црте унутрашње, нос на врху врло мало црвен. То је једини доо његовог лица на који не беше пало бледило. Волео је много украсе и наките и имао је читаву збирку ланчева и андрмоља. У говору имао је доста најређих речи којима се намерно служио. Нико није био учтивји ни понизнији од њега, али на први поглед се примећавало да то нису манири доброга васпитања, то му је њар од оних кицоша, који долазе у затворе и на она места која Лакур мора посећивати. Он је био врло окрстан, а још више је имао чудновату лакоћу понизности. Тартиф, на кога је у ствари мало личио, није у томе био већи.

Поставши мој секретар он није могао да схвати како то да, због достојанства места које заузима његова „другарица“, која је стално била пиљарица или праља, треба да нађе какво боље занимање. Поведосмо о томе разговор и он претпостави да напусти мосто. Постаде трговац и продавао по улицама мараме. Али ускоро он се уписа у Конгрегацију и стаде под заставу Језуита; од тада г.г. Диплеси и Делово сматрали су га за свеца. Лакур је имао сву ону подобност која га је у њиховим очима требала прерушити. Могу да докажем да га је приликом уласка у ново друштво исповедник сматрао за великог грешника и да му је одредио врло тешко испаштање, које је он потпуно издржао. За месец дана он је морао устајати у свануће и ићи босоног од улице Св. Ане до улице Колвер, где му је још једино било дозвољено да види своју жену, која је такође испаштала грехове.

По доласку г. Делово-а за управника Лакур је удвојио своју ревност; становао је у улици Захарија, али и ако је његова црква била Сен Северин, ипак је сваке недеље долазио на службу у цркву Богородице, где је се увек виђао са новим управником и његовом фамилијом. У томе се огледа добра воља Лакурова да се поправи, само је за жаљење што то није предузео пре двадесет година; али, боље је икад него никад.

Лакур је имао врло добру нарав и да није по који пут пио, нико не би знао да има какву другу страст сем да поца рибу. Он је близу новог моста бацао своју удицу и полако свикао се овом мучаљивом послу. Крај њега је обично била његова жена која му је додавала мамац, који је умела вешто спремити. Лакур се бавио овим невиним задовољством и био је у друштву са La Majesté Britanique и са песником Купињи, кад су часници дошли да га позову: изасланици г. Делово-а нађоше га под својом Маријон и дигоше га од удице као што су изасланици римског сената одазвали Цинцината са плуга. У животима великих људи увек има неких ствари које се могу упоређивати; можда је и госпођа Цинцинатова у своје време такође продавала одело јавном жењскињу. Ту трговину води данас законита половина Лакурева, Али, доста је оволико о моме местозаступнику, да наставим о бригади сигурности.

У току 1823. и 1824. године она је узела највећи полет, број агената из којих се састојала био је се тада, по предлогу г. Паризо-а, попео на двадесет, па и на двадесет осам људи, подразумевајући ту и оних осам људи, који су били овлашћени да на друмовима држе „транго-франго“. Са тим малим бројем требало је надзиравати више од две стотине пуштених робијаша и хапсеника у опште; извршити по четири до пет стотина хапшења по наредби управниковој или судској; прибављати обавештења; предузимати истраге свију врста; патролирати ноћу, тако често и зими тако тешко; присуствовати приликом ослобођења и испита које врше полицијски чиновници; изналазити и испитивати разне скупове у вароши и око вароши; наћи се увек при излазу код позоришта, на улици, у предграђима и на свима другим местима где су се допови и лупежи састајали. Какву су делатност морали показивати тих двадесет осам људи па да то све до ситнице изврше и да буду на свима местима у исто време.

Моји су људи то умели, а сам, сам опет, код њих изазивао и одржавао ревност и пожртвовање: ја сам им давао пример. Није било теже прилике где нисам лично присуствовао. И, ако су најчувенији злочинци били похватани мојим настојавањем, могу слободно рећи, не хвалећи себе, да сам најдрскије међу њима лично похватао. Као главни агент у полицији сигурности и као шеф бригаде могао сам се склонити у канцеларију, у улици Св. Ано, али ја, радњи врло много и врло корисно, нисам у њу долазио до једино да издам упутства и да примим

извештаје или да саслушам људе који су се жалили за крађе и очекивали да ја пронађем извршиоце.

До тренутка кад сам отишао у пензију, бригада сигурности, која једино и треба да тражи кредит одобрен буџетом, јер се он за безбедност у главном одобрава, та полиција сигурности, није никада имала више од тридесет људи, нити је коштала више од 50.000 динара на годину, од чега сам и ја имао пет хиљада.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ГУСАРЕВА БАШТА

Непознати посетилац седе на столицу коју му показа г. Обержоа.

— Извините, господине, отпоче он, што сам толико наваливао да ме примите, и што Вам се представљам некажујући име, али ме на ово приморавају озбиљни разлози. У осталом, ја се никад не би усудио да овако поступавам према коме другом човеку, који не би био толико интелигентан и часан као што сте Ви.

Г. Обержоа био је крупан човек од својих 50 год., богат и сујетан; становао је у једној лепој кући, окруженој великом баштом, у једној вароши на Западу, и сматран је за врло важну личност. Ми стерниозни увод његовог посетиоца, младог и коректног човека од својих 30 год., поласка му, али га, у исто доба, учини и неповерљивим. Он не одговори ништа, већ се отпоче величанствено хладити својом црном марамом, јер се ово догађаше једног топлог летњег дана.

— Господине, настави непознати, сво у чему је ствар. У Вашој башти налази се један стари голубарник, чије приземље заузимају питоми зечови, а таван дењкови сена (један од Ваших бивших баштована саопштио ми је овај детаљ). На крову голубарника налазе се два прозорчића који гледају у Вашу башту, а преко пута њих један широк отвор који гледа на суседну башту. Ја сам дошао, господине, да Вас умолим за одобрење (признајем, истина, мало чудновато, али од битне важности по мене), да ове и још две идуће ноћи могу кроз овај отвор посматрати суседну башту.

— Ви говорите о башти гусарева куће? упита г. Обержоа.

— Да, господине, пошто је већ тако називају. Надам се, да ноћете одбити моју молбу ма колико да је чудновата. Ја вам је упућујем због неодољивих разлога, који морају остати у тајности. Ако ми је испуните, молим Вас да ми не постављате никакво питање.

Г. Обержоа оста ћутећи једно време. Необичан захтев непознатог изгледао му је веома подозрив, али је у исто доба и силно голицао његову радозналост. У суседној кући становао је, до пре неколико година, један мистериозни човек, који је живео потпуно повучен, у дивљој усамљености, са једним старим принцем који га је служио, и који никад није говорио. О мистериозном човеку причале су се чудновате историје; називали су га гу-

сарем и говорили да се обогатио злочиничким начином за време далеких путовања и злочиначких експедиција, и да ноћи проводи у бројању својих талира да би ућуткао грижу савести. По његовој смрти, пре три год., црнац је отпутовао и кућа је одмах изложена продаји, али нико не помишљаше да је купи. Сећајући се свију ових детаља, г. Обержоа наслуђиваше врло интересантну историју, али из страха да се не компромитује, и у жељи да одбије захтев за који је налазио да је индискретан, борио се још против силне радозналости. Ова је, најзад, надвладала.

— Господине, рече он величанствено, изгледа ми да Ви говорите као поштен човек.

— Будите у то уверни господине, прекиде га други нагло; један поштен човек који је на прагу да постане жрт.... Али не, ја морам да ћутим....

Е, добро, настави г. Обержоа, ја пристајем да испуним Вашу молбу, али само под једним условом који је неопходан за умирење моје савести. Ја ћу бити поред Вас све три ноћи и гледати шта посматраће да бих могао бити сведок Ваших акта. Ви ћете појмити да се и ја, с обзиром на тајну којом се окружујете, морам уверити да какав недопуштен покушај....

Непознати у почетку учини један гест противности, али се брзо поправи.

— Господине, најави он, имате право. Та обавиљност достојна је Вашег карактера а и ја сам, у осталом, претпостављам да се Ви лично уверите да су моје намере поштене.

* * *

Око 11^{1/2} часова у вече већ су објидица били на стражи, на тавану голубарника, који је био готово празан од сена. Г. Обержоа лично је отворио врата своје тајанственом посетиоцу и провео га кроз лезу, свежу и мирисну башту, али ни један ни други не уживаху у јединственој дражи летње ноћи; непознати беше сувише заузет својим мислима, а г. Обержоа мучен радозналошћу. Помоћу лествица они се попеше у голубарник и отворише, не без приличне муке, већ натруо прозорски капак. Према нејасној светлости полумесеца суседна башта показивала им се, кроз лишће и гране, дивља, напуштена, пуна травуљине и самониклих младица. У средини њеној налазио се један базен, до половине испуњен водом, мало даље од њега један сунчани часовник, а према овоме, до зида од ограда, један бунар. Нагињући се преко прозора могли су видети, с десне стране зид према улици, а с леве дугу и ниску кућу, сву похабану и обраслу бршљаном. Кућа ова ограничавала је башту.

Очекивали су ћутећи. На суседном торњу изби поноћ, затим један па и два сахата. Нико се не појави. Г. Обержоа заспа стојећи. Најзад и јутро обасја хоризонт.

— Господине, непознати тада мирно рече своје госту, изволте примите моје извињење и моју захвалност. До виђења до довече.

— До довече, прогунђа срдито г. Обержоа, и оде да спава пошто је претходно испратио непознатог.

Идућег вечера стражарење се настави са тавана голубарника. Једва је прошао један сахат, управо одмах по поноћи, кад два човека чуше, у тишини провинцијалске ноћи, лаки шум и подуже шкрипање. Врата од уласка у гусареву башту отворише се, и један човек нагло уђе.

— То је он, повуцимо се, шану непознати, сав узнемирен, на ухо г. Обержоу.

После овога они се мало повукоше у назад, сакривајући главе у сенци коју су бацале лиснате гране у околини прозора. Човек доле у башти иђаше обазриво унапред, носећи у руци једну малу мотику. Прислонивши је уз сунчани часовник, он извади из џепа један велики лист хартије, разви га и отпоче читати према светлости мале електричне лампе. После кратког времена он сави хартију и остави је у џеп, као и лампу, па се упути кући користећи се једино месечином. Окренувши леђа перону отпоче, од подножја басемака, корачати равномерно у правцу сунчаника. На дванаестом кораку застави се и побеге у земљу један мали колац.

— То је ту! то је ту! бедник, он је нашао план.

Непознати у голубарнику, који изгледаше узбуђен у највећем степену, шчепа за руку г. Обержоа.

— Ћутите, за име Бога, чуће Вас, добаци му овај дрхтећи од узбуђења.

Али је човек у башти, судећи по свему, био и сувише заузет својим послом да би могао ма шта чути. Он се упути право зиду спроћу голубарника и дође до бунара. Пошто је окренуо леђа бунарској оград, одброја десет корачаја у правцу централног базена и забеге у земљу други колац. За овим опружи пантљику од једног коца до другог, одмери пажљиво трећину њене дужине и обележи добијено место једним парчетом дрвета. Ово место налажаше се тачно испод једног великог кестена. После овога он дохвати своју мотику, подиже пажљиво једну широку таблу бусена и отпоче ревносно копати. Непознати у голубарнику поче, међутим, нагло дисати.

* * *

Пошто је копао један сахат отприлике, непознати из баште изађе из рупе коју је почео копати, обриса зној са чела и стаде разочарано посматрати око себе. За овим поново узе план и прочита га према електричној лампи, после чега отпоче проверавати раније кораке и мере, које га доведоше на исто место. Изгледа да га је ово окуражило, јер енергично настави прекинуто копање. Одједном се зачу пригушен узвик. Некакав метални звук одјекну под гвожђем. Копач грозничаво закупа још неколико пута, а затим баца мотику и отпоче да вади земљу рукама. Видели су га како се, извадивши лампу из џепа, сагнуо да осветли на дну рупе оно што је био нашао. Узвикнувши од радости, искочи нагло из рупе и стаде играти сам за свој рачун, као неки лудак.

— Он га има, он га има, гусар! Он ме краде, он ме упропашћује, али ће видети с ким има посла!...

Нећ знати, поред г. Обержоа, изгледао је исто тако узбуђен као и човек у башти. Одједном овај последњи учини један по релан корак у скакању, услед чега покрте и паде колико је дуг; једна нога уладе му у ископању руду. Без сумње се овом приликом тешко повредио, јер избаци један пртушен крик и, дигнувши се, с гошком муком, седе на земљу држећи се једном руком за чланак повређене ноге и шкрипећи зубима. После неколико минута покуша да устане, али умало не паде. Са изразом немоћног гнева, и вучући се с тешком муком, он узв. бачену мотику, врати се ископању рупи и отпоче је затрпавати, недирајући у оно што је нашао. Он рађаше с муком и полако, задржавајући јецање које му бол изазиваше, и заустављаше се често ради одмора. Кад је рупа била скоро завршена, он метну врх ње бусен са зеленом травом, расу далеко заосталу земљу и, бацајући овде онде отпало лишће и границе дрвећа, прикри сваки траг свога рада. За овим, нарамљујући у велико и ослањајући се на дрвеће, оде до бунара, баци у њега своју мотику, дође до уличних врата, отвори их и ишчезе онако исто тајно као што је био и дошао.

— Господине, рече тада г. Обержоу његов тајанствени гост, захваљујући Вама неће се довршити једна велика неправда. Ја сад знам све, и случај провиђења, који је прекинуо криминално предузеће коме смо присуствовали, даје ми потр бно време да га сасвим осујетим. Верујте у моју вечиту захвалност коју ћу Вам ускоро, надам се, моћи засведочити. Изговоривши ово, он се учтиво опрости и оде.

Г. Обержоа није спавао ове ноћи. По одласку непознатог, он остаде читав сахат седећи у својој башти, непомичан и изложен великој унутрашњој борби, рачунајући и правећи планове. За овим устаде и нађе чекић и један велики јексер, изађе полако на улицу осветљену слабом помричном која претходи зори, дође до врата гусареве баште и закуца јексер у стару браву. Сигуран да од сад нико више неће моћи ући у гусареву башту, он се врати својој кући.

Овог истог јутра г. Обержоа је конферисао са својим нотаром.

— Гусарева кућа! да мени је поверено да је продам, одговори му овај. Она припада браћи Дипреј. Ви знате, то су два синовца мистериозног човека.

— Он им је сигурно оставио знатно наслеђе, примети г. Обержоа равнодушно.

— Боже сачувај. Цео свет веровао је да ће се наћи огромне суме. Међутим скоро ништа... једва 4 до 5000 динара. Браћа су била ужасно љута и узајамно се оптуживали да су један другог покрвали. Вратили су се у Париз завађени.

— Изгледа ми да сам их видео кад су били овде. Они су плави, зар не?

— Не, црномањсти, веома црномањсти. Стари има лоршон и пуне бркове. (То је мој посетилац рече у себи г. Обержоа); млађи је крупнији и носи браду (То је човек из баште помисли г. Обержоа, добро је). Овај последњи, настави нотар, дошао ми је пре три дана и тражио кључ од куће, а овог јутра отпу-

товао је возом у 10 часова. Пре одласка свратио је да ме види. Несрећник је толико угануо ногу да није могао крочити ниједан корак; морао сам сићи на улицу и разговарати с њим у колима. Он је тражио, и поред мојих примедба, да се повиси продајна цена куће. То је лудорија, јер се ни за садашњу цену не налазе купци.

— Зашто? Кућа је лепа, а и башта би ми zgodно дошла да увећам моју башту. Ја ћу је купити радо.

Изговарајући ово г. Обержоа је и против своје воље мало покрвенио. Цела историја показа му се јасна као дан, док необузdana нада надимаше његово лако срце.

Нотар изгледаше изненађен.

— Вере ми, г. Обержоа, рече он, ја ћу бити очаран ако је доиста купите. То је у истини дивна кућа и ако цена... Првобитна је била 10.000 динара, али ми је јутрос наређено да је не дам испод 30.000 динара.

— Тридесет хиљада динара! узвикну г. Обержоа скочивши са столице.

— Бога ми толико. То је претерано, али може бити да се озбиљним преговорима...

— Оно истина (г. Обержоа поново седе) земљишта постају скупа... И после, то је каприс. Ако ви имате овлашћење да је продате, ја је узимам.

Нотар беше веома изненађен.

— Господине Обержоа, рече он најзад, ја имам пуномоћје и с тога можемо свршити ствар кад год хоћете.

* * *

Кад је г. Обержоа добио кључеве (који су, у осталом, захваљујући њему били неупотребљиви) и тапију од куће, баште и свега што је она садржавала (г. Обержоа је нарочито тражио да ово последње уђе у тапију), он одану радосно, и стаде нестрпљиво очекивати ноћ, налазећи да је за његове операције потребна тајанственост.

Кад је било један час по поноћи, он сиђе у своју башту и, са мотицом на рамену, пређе, помоћу лествица, преко зида који га је растављао од нове сопствености. Без икакве муке нађе, под великим кестеном, место на коме је прошле ноћи копао лакоми истраживач, и отпоче свом силином копати за сопствени рачун. Радио је страшно више од сахата. Одједном његова мотика удари у неки метални предмет. Пијан од неописаног усхићења он извади из земље једну кутију брижљиво затворену, на форму кутија које се употребљују за бисквите. Дочекавши је, побегне у правцу лествица, пређе преко зида, отрча у своју кућу и уђе у собу за рад, где се свали једва дишући. Уз стално лупање срца, узбуђенији но икад у животу, г. Обержоа исече жицу којом је кутија била увезана, подиже заклопац, изломи печат који је био на увезаном пакету, извуче једну белу кутију од лима и извади из ње велики пергамент, савијен у трубу. Он га разви и прочита:

„Рецепт

Браће Дипреј

да се стара кућа, која вреди 10.000 динара, прода за 30.000 динара.

Треба пронаћи каквог Обержоа способног да верује у законано благо и готовог да га украде легитимним наследницима“.

Г. Обержоа престаде са читањем. Он прво помодре, затим доби љубичасту боју, ухвати се руком за гушу и, крклајући грчевито, као да је у ропцу, паде оне свешћен колико је дуг носем на рецепт.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За решење сукоба између среског начелника и среског одбора у питању о председавању у одбору, није надлежан Државни Савет.

У среском одбору срезга Т. покренуто је питање, ко по закону има да председава у одбору, срески начелник или срески члан окружног одбора?

Начелник срески нашао је, да по закону он треба да буде председник у среском одбору, а међутим чланови среског одбора биди су мишљења да то право припада среском члану окружног одбора у см. чл. 103. закона о уређењу округа и срезова, јер по чл. 39. истог закона, срески начелник има само да позива срески одбор у седнице и да присуствује истим а не и да председава.

Налазећи, да према прописима чл. 151, 153 и 102. закона о уређењу окр. и срезова он има да председава среском одбору и да се према томе овде појавио сукоб између њега и среског одбора, срески начелник тражио је да се ствар пошаље Државном Савету на решење, што је Министар Унутр. Дела и учинио према пропису чл. 137 правила о пословном реду у окр. скупштини, окружном одбору, среској скупштини и среском одбору.

Државни Савет нашао је, да за решење овога питања није надлежан, јер је он по члану 136 пом. правила надлежан да узима у оцену и решавање само спорна питања о надлежности среског одбора, у којима он неби био сагласан са среским начелником, а овде тај случај не постоји.

Одлука од 1 маја 1912 год. Бр. 4027.

Један случај у коме је полицијска власт с погледом на одлуку првостеп. суда којом је њена пресуда о казни поништена, донела решење без обзира на раније своје извршно решење по истој ствари.

Ф. Х. оvd. ливац, обратио се био молбом Управи града Београда, да му дозволи употребу једног нафта мотора од 4. коњске снаге у његовој радионици.

Одређена комисија нашао је да му се може дати ова дозвола, али да мотор тако утврди да не буде на досади суседима, као и да подизањем димњака отклони гасове које производи мотор.

После тога образована је и друга комисија, и она је нашла, да мотор није постројен према примедбама комисије то му с тога и рад не треба дозволити.

Како је Ф. Х. и преко ове забране пустио мотор у рад, због чега се његов сусед Ј. С. жалио кварту, одређена је и трећа комисија која је такође нашла, да је постављени мотор несавремене конструкције и са непотпуним сагоревањем те производи лупу која је на досади суседима.

На основу овога извештаја Управа града Београда донела је решење 17 септембра 1908 г. Бр. 37881. којим је Ф. Х. одбила од тражења употребе мотора у радионици.

Ово решење одобрио је и Министар Унутр. Дела а и Државни Савет.

Како је Ф. Х. и мимо ове забране продужио рад, кварт га пресудом својом Бр. 3964. казнио са 40 дин.

Првостепени Суд за Град Београд поништио је ову пресуду, налазећи да кажњени Ф. Х. тиме што није добио дозволу за рад мотором, није учинио кривицу из тач. 15. наредбе Управе града Београда од 26 јула 1902 г. Бр. 18324 која би била кажњива по § 326 крив. зак. на основу кога је кварт пресуду донео.

После тога, Ј. С. сусед обратио се Министру Унутр. Дела да се изврши извршно решење Управе гр. Београда и Ф. Х. забрани рад.

Решењем Министровим донесеним по овој представци одбијен је Ј. С. од овог тражења с тога што је полицијска власт решењем донесеним по примедбама првостепеног суда ослободила Ф. Х. сваке одговорности и тиме је ова ствар расправљена, и да према томе он сада не може наређивати Управи града Београда да ову радионицу затвори.

По изјављеној жалби, Државни Савет поништио је ово решење из ових разлога:

Кад је жалитељ у свом тражењу под Бр. 7054. навео, да је решењем Управе града Београда од 17. септем. 1908 год. бр. 37881 забрањено Ф. Х. ливцу оvd. рад са нафта мотором, и да је то решење постало извршно, јер га је одобрио Министар Унутр. Дела решењем својим од 7 октобра 1908 год. Пбр. 19418 и да је Државни Савет Министрово решење одобрио одлуком својом од 25 августа 1909 г. Бр. 4830. — онда је Министар био дужан да према чл. 27 Устава и § 304. грађ. пост. оцени и те наводе жалитељеве, на на основу свестране оцене свију навода и факата, која се у актима овог предмета налазе, да расправи тражење жалитељско, и нарочито, да покаже законске разлоге и прописе о томе: од каквог су утицаја одлуке првостепеног суда на основу којих је Министар донео своје решење, на право жалитеља, које му је признато извршним одлукама административних власти и да ли се те извршне одлуке административних власти могу сматрати као невредеће, како по закону и опште признатом правном начелу, тако и с погледом на садржину судских одлука, јер је

то главно и суштствено питање у овом административном спору.

Одлука од 11 септембра 1912 г. Бр. 6219.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Петар Крстић, осуђеник Нишког Казненог Завода — чију слику износимо — побегао је. Родом је из Јабуковца, среза брапоаланачког, округа крајинског, стар 27 год., раста малог, очију угасито-жућкасто зелених, косе црне; од особених знакова има: на левом

образу за 1.5 см. од ока младеж величине просног зрна; на носу три младежа величине просног зрна; младеж мањав величине просног зрна за 4 см. у десно и испод десног угла уста; и у леву ногу ћопав.

Депеша Управе Нишког Казненог Завода Бр. 3410.

Милош Ђинђић, из Прекупца, притвореник Прокуначког Првостепеног Суда, побегао је из притвора 10. тек. мца. Стар је око 35 год., црномањаст, средњег раста, има мале црне брчиће, у оделу је од загаситог сукна.

Акт Прокуначког Првостепеног Суда Бр. 25105.

Вогољуб Михаиловић, бив. келнер Михаила Николића, хотелијера код «Посавине» у Београду, проневерио је своје газди 92.75 динара, и побегао. Родом је из Чачка, стар 19 год., омаден, смеђ.

Акт Кварта Савамалског Бр. 11324.

Анка, удова Милана Петровића, циганина, из Ржанца, округа пожаревачког, побегла је 7. овог месеца из притвора Краљевског Првостепеног Суда, у коме је било због опасне крађе. Стара је 64 год., омадена, пуна, округлих образа, у лицу роава.

Депеша Краљевског Првостепеног Суда Бр. 15057.

Душан Јоксимовић, из општине моравичке у срезу качерском (не зна се село), стар 21 год., плав, пун, извршио је 13. тек. мца једну крађу у Ваљеву и побегао.

Депеша Начелства Округа Ваљевског Бр. 12385.

Јордан Васић, осуђеник Нишког Казненог Завода, побегао је са осуде 14. овог мца. Родом је из Лесковца, стар 21 год., средњег стаса, очију зелених, косе црне, обрва смеђих, бркова плавих, брије се.

Депеша Управе Нишког Казненог Завода Бр. 3390.

Војислав—Драги Н... бив. момак код г. В. Пеливановића, из Београда, проневерио 90 динара и побегао. Родом је из среза беличког (не зна се село), стар 34 год., средњег

раста, црномањаст, има мале црне бркове, браду брије.

Акт Кварта Дорћолског Бр. 7671.

ПРЕДАО СЕ

Алекса—Александар Ђуришић, из Пребреза, среза прокуначког, који је решењем Начелства Округа Чачанског од 1. августа ове год. Бр. 4531 *оглашен за хајдука*, што је обзнањено у 30 броју нашег листа од ове год., предао се Начелству Округа Топличког 11. ов. месеца.

Депеша Начелства Округа Чачанског Бр. 12748.

УХВАЋЕН

Тодор Иванов, одбегли осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, чију смо потерницу са фотографијом изнели у претпрошлом броју листа, ухваћен је 5 овог месеца у Београду, и стављен под истрагу због две опасне крађе које је извршио за време бегства.